

Oborový řád pro hodnocení exponátů z třídy poštovní historie na výstavách FIP

Článek 1 Soutěžní výstavy

Tento Oborový řád byl v souladu s článkem 1.4 Generálního řádu FIP pro hodnocení soutěžních exponátů na výstavách FIP (GREV) vypracován s cílem doplnit dotyčné zásady s ohledem na poštovní historii. Další informace naleznete v dokumentu „Pokyny pro hodnocení exponátů z třídy poštovní historie“.

Článek 2 Soutěžní exponáty

Exponáty z třídy poštovní historie jsou zařazeny do tří podtříd (ref. článek 2.3 řádu GREV).

- A. Exponáty z podtřídy **poštovní historie**, které obsahují materiál doručovaný nebo související s oficiální, místní či soukromou poštou. Takové exponáty obvykle zdůrazňují poštovní trasy, tarify, otisky razítek, způsoby používání a další poštovní aspekty, služby, funkce a činnosti související s historií rozvoje poštovních služeb.
- B. Exponáty z podtřídy **markofilie** (poštovní razítka) přibližují třídění a/nebo studie poštovních razítek souvisejících s oficiální, místní či soukromou poštou na obálkách, nalepovacích známkách a dalších poštovních položkách.
- C. Exponáty z třídy historických, sociálních a speciálních studií zkoumají poštovní historii v širším smyslu a vzájemnou interakci obchodního a společenského sektoru s poštovním systémem (viz příklady v článku 3.1).

Kromě těchto kategorií se všechny exponáty z třídy poštovní historie třídí a posuzují ve třech různých časových obdobích.

1. Do roku 1875 (před zřízením GPU)
2. Od roku 1875 do roku 1945
3. Po roce 1945

Každý exponát patří do období, kde má své počátky nebo kam lze zařadit jeho hlavní obsah.

Článek 3 Zásady skladby exponátů

3.1 Exponáty poštovní historie (podtřídy 2A a 2B) tvoří použité obálky a dopisy, použité celiny, použité poštovní známky a další poštovní dokumenty uspořádané tak, aby ukázaly vyvážený plán jako celek nebo rozvinuly nějaký aspekt poštovní historie.

Příklady témat poštovní historie (podtřídy 2A a 2B):

1. Poštovní služby z doby před zavedením lepicích poštovních známek
2. Vývoj místních, regionálních, národních či mezinárodních poštovních služeb
3. Poštovní tarify
4. Trasy využívané pro přepravu pošty
5. Poštovní razítka (markofilie) – jak je popsáno v článku 2B
6. Vojenská pošta, poľní pošta, pošta z obležení, pošta válečných zajatců, pošta internovaných civilistů a vojáků

7. Námořní pošta a/nebo pošta využívající vnitrozemské vodní cesty
8. Železniční pošta
9. Různé mobilní poštovní úřady
10. Havarijní pošta
11. Dezinfikovaná pošta
12. Cenzurní pošta
13. Pošta s dopltným
14. Automatické zpracování poštovních zásilek
15. Razítka přepravních společností
16. Úřední pošta, nefrankovaná pošta

Exponáty poštovní historie (podtřídy 2A a 2B) mohou obsahovat mapy, tisky, dekrety a podobný související materiál. Tyto položky se musí přímo vztahovat k vybranému tématu a k poštovním službám popsaným v exponátu (ref. článek 3.4 řádu GREV).

- 3.2 Exponáty z podtřídy historických, sociálních a speciálních studií (podtřída 2C) zahrnuje materiál vyvinutý obchodním a společenským sektorem pro použití v rámci poštovního systému. Může zahrnovat rovněž nefilatelistický materiál, pokud je relevantní ve vztahu k tématu exponátu. Nefilatelistický materiál musí být do exponátu zapracován vhodně a vyváženě tak, aby nezastínil filatelistický materiál.

Příklady historických, sociálních a speciálních studií:

1. Telegrafní služby
2. Přání (včetně valentinských)
3. Ilustrované, obrazové obchodní obálky používané v poštovním systému
4. Studie účinku poštovního systému na obchodní, společenský a průmyslový sektor
5. Historické, místní a/nebo regionální studie
6. Studie související s určitou událostí či dějinným mezníkem

Všechny exponáty v rámci podtřídy 2C musí být možné vystavit ve standardních výstavních rámech.

- 3.3 Plán či koncepci všech podtříd exponátů z třídy poštovní historie je třeba jasně vysvětlit v záměru (ref. článek 3.3 řádu GREV).

Článek 4 Kritéria pro hodnocení exponátů (ref. článek 4 řádu GREV)

Důležitost porozumění exponátu z třídy poštovní historie může znamenat, že bude do exponátu zařazeno více textu nebo do něj bude jako podpůrná dokumentace zařazen materiál, který se přímo netýká poštovní historie, nebo nefilatelistický materiál. Veškerý text však musí být stručný a jasný a zařazení souvisejícího materiálu, který se přímo netýká poštovní historie, nebo nefilatelistického materiálu musí vést k lepšímu pochopení tématu poštovní historie a zvyšovat atraktivitu exponátu.

Článek 5 Posuzování exponátů

5.1 Exponáty z třídy poštovní historie budou posuzovat specialisté schválení v příslušných oborech, a to v souladu s částí V (články 31 až 47) řádu GREX (ref. článek 5.1 řádu GREV).

5.2 V případě exponátů z podtříd poštovní historie a markofilie platí následující relativní hodnoty, které vedou jury k vyváženému hodnocení (ref. článek 5.2 řádu GREV):

1. Zpracování (20) a filatelistický význam (10)	30
2. Filatelistické a související znalosti, osobní studium s novými výsledky	35
3. Stav (10) a vzácnost (20)	30
4. Prezentace	<u>5</u>
Celkem	100

Exponáty z podtřídy historických, sociálních a speciálních studií (podtřída 2C) budou hodnoceny na základě relativních hodnot, které vedou jury k vyváženému hodnocení (ref. článek 5.2 řádu GREV):

1. Zpracování (20) a význam (filatelistické 5 a historické a sociální aspekty 5)	30
2. Filatelistické, historické a sociální znalosti, osobní studium a výzkum	35
3. Stav (10) a vzácnost (20)	30
4. Prezentace	<u>5</u>
Celkem	100

Exponáty se hodnotí přidělením bodů pro každé z výše uvedených kritérií. Body budou zapsány na hodnotící listy pro zápis výsledků ve schváleném formátu.

Článek 6 Závěrečná ustanovení

- 6.1 V případě nesrovnalostí v textu plynoucích z překladu má přednost text v anglickém jazyce.
- 6.2 Tento Oborový řád pro hodnocení exponátů z třídy poštovní historie na výstavách FIP byl schválen 70. kongresem FIP, který se konal 28. června 2008 v Bukurešti. Řád vstoupil v platnost 1. ledna 2009 a platí pro ty výstavy, které získaly patronát, záštitu nebo podporu FIP a které se budou konat po 1. lednu 2009.

Pokyny pro posuzování exponátů z třídy poštovní historie

ÚVODNÍ POZNÁMKY

Tyto revidované Pokyny nabudou platnosti pro výstavy po 1. lednu 2009.

1. Úvod

- 1.1 Tyto Pokyny poskytují praktický návod, jak používat řád GREV (1.1-1.4) a řád SREV pro exponáty z třídy poštovní historie schválený 70. kongresem, který se konal v rumunské Bukurešti.
- 1.2 Řád SREV pro exponáty z třídy poštovní historie tvoří hlavní rámec pro obecné zásady určující, co by měla každá podtřída exponátů z třídy poštovní historie obsahovat, co by měl takový exponát zahrnovat a jak by měl být rozvinut a prezentován. Tyto Pokyny poskytují obecný návod pro hodnocení těchto exponátů. Slouží rovněž jako průvodce pro sběratele vystavující ve třídě poštovní historie.
- 1.3 Pokud existuje v nějaké záležitosti rozpor mezi řádem GREV, řádem SREV pro exponáty z třídy poštovní historie a těmito pravidly, má řád GREV nejvyšší prioritu, řád SREV pro exponáty z třídy poštovní historie je druhý v pořadí z hlediska priority a tyto Pokyny podléhají všem rozhodnutím učiněným kongresem FIP.

2. Rozsah exponátu z třídy poštovní historie

- 2.1 Exponát z třídy poštovní historie by měl na základě analýzy filatelistických předmětů, které obsahuje, znázornit a vysvětlit vývoj či provoz jedné nebo více poštovních služeb, praktickou aplikaci poštovních pravidel a předpisů a studium a klasifikaci používání filatelistického materiálu a/nebo poštovních razítek, prostřednictvím nichž by vystavovatel doložil hlavní téma exponátu. Platí to pro exponáty pokrývající počátky organizovaných poštovních služeb i exponáty věnované současnosti. Exponáty z podtřídy historických, sociálních a speciálních studií přibližují interakci poštovního systému se společností, událostmi, obchodem či historickou geografii určité oblasti a vliv poštovního systému na lidstvo a naopak lidstva na poštovní systém.
- 2.2 Tento řád SREV uvádí seznam možných témat exponátu z třídy poštovní historie. Na povolená témata se však nevztahuje žádné omezení. Je možné přiblížit vývoj poštovního systému mezi dvěma či více oblastmi, národy či kontinenty, vývoj poštovních služeb v jedné zemi, v jedné

oblasti či v jediné zeměpisné lokalitě. Je rovněž možné přiblížit vývoj jedné speciální poštovní služby – ať již po celém světě, v určité zemi, ve skupině zemí či v užší lokalitě.

- 2.3 Exponáty mohou být plánovány chronologicky, geograficky (např. podle místních či národních oblastí), podle způsobu dopravy či režimu služby nebo jakkoliv jinak dle uvážení vystavovatele.
- 2.4 Vystavovatelé by se měli vyhnout rozsáhlému opakování podobných položek, velkým časovým mezerám (je-li to možné) a zařazování drahých položek, které přímo nesouvisí s vystavovaným tématem.
- 2.5 Obecné pravidlo zní, že exponát z třídy poštovní historie by měl co nejlépe využívat zajímavý materiál (filatelistický a případně, je-li to dovoleno, nefilatelistický) a neměl by působit jako rukopisná monografie.

3. Exponáty z podtřídy markofilie (poštovní razítka)

- 3.1 Exponát z podtřídy markofilie (poštovní razítka) se zabývá klasifikací a studiem poštovních a znehodnocovacích razítek včetně rukopisných údajů a poznámek otisknutých či doplněných oficiálními a soukromými poštovními službami.
- 3.2 Exponáty z podtřídy markofilie mohou být v rozsahu od období před začátkem používání známek až do současnosti.
- 3.3 Studium se může věnovat funkci, období používání, místu používání, barvě, stavu či dalším změnám v průběhu času nebo jiným aspektům poštovního značení. Témata mohou zahrnovat kancelářská razítka či razítka služeb, jako jsou rekomandační razítka, námořní razítka, razítka mobilních poštovních úřadů, razítka na dezinfikovaných poštovních zásilkách, razítka s pokyny atd.
Příklady exponátů z podtřídy markofilie zahrnují studie opravených datových razítek a způsobů uvádění vzdáleností využívaných poštovními správami.
Exponátem z podtřídy markofilie by byla například studie různých typů automatických značek poštovních kódů; zavedení automatizace poštovní správou však patří do podtřídy poštovní historie.
- 3.4 Užitečná ukázka znalostí a osobního studia poštovních razítek by mohla zahrnovat nejstarší a poslední zaznamenané datum použití či uvedení místa použití, pokud to není zřejmé ze slovního označení či konkrétních typů razítek (např. uvedení místa použití bezeslovného či číselného znehodnocovacího razítka).
- 3.5 Razítka by měla být co nejčitelnější, s kompletním podstatným textem. Pokud jsou hlavní podstatou exponátu z podtřídy markofilie znehodnocovací razítka, měla by být tato razítka úplná a pokud možno na obálce. Obecně je vhodné se vyhnout částečným otiskům razítka a rovněž zbytečným duplicitám s výjimkou položek s daty z počátku a konce používání, jimiž lze doložit období používání. Jakýkoliv pokus o vylepšení vzhledu poštovního razítka poté, co je otiskl poštovní úřad, se považuje za padělaný materiál (viz článek 41.2 řádu GREX).
- 3.6 Poštovní známky obsažené v exponátu z podtřídy markofilie nejsou relevantní, měly by však být v rozumném stavu. Pokud exponát z podtřídy markofilie obsahuje použité poštovní známky, bude hodnocení vycházet z klasifikace a studie poštovních a znehodnocovacích razítek na známkách.

4. Úvodní plán

- 4.1 Všechny exponáty z třídy poštovní historie musí obsahovat záměr, který přibližuje rozsah exponátu. Název exponátu musí odpovídat záměru.
- 4.2 Úvodní stránka by měla být použita následovně:
Měla by poskytnout relevantní obecné informace (týkající se poštovní historie) k tématu rozvíjenému v exponátu.
Měla by zahrnovat plán zobrazení struktury exponátu – kapitoly či části atd., které mají vztah k poštovní historii – spíše než popis „rám po rámu“ nebo „list po listu“.
Měla by uvádět oblasti osobního výzkumu.
Měla by zahrnovat podrobnosti o důležitých dokumentárních zdrojích a referencích.

- 4.3 Jurymani budou hodnotit materiál a související text uvedený v exponátu porovnáním s informacemi obsaženými na úrovni stránce (název, záměr, informace relevantní ve vztahu k celému exponátu; struktura exponátu; výzkum a reference).
Dobře promyšlená úvodní stránka pomůže vystavovateli i jurymanům.

5. Kritéria hodnocení

5.1 Zpracování a filatelistický význam

- 5.1.1 Za kritérium „zpracování a filatelistický význam“ lze udělit celkem 30 bodů. Maximálně 10 bodů by mělo souviset s relativním filatelistickým významem, maximálně 20 bodů pak s rozvojem, úplností a správností vystaveného materiálu.
V podtřídě 2C souvisí 5 bodů s historickým a sociálním významem vystaveného tématu.
- 5.1.2 Při hodnocení zpracování a významu exponátů se jurymani zaměří na obecný rozvoj tématu, na úplnost vystaveného materiálu ve vztahu k rozsahu exponátu a na relativní filatelistický či historický význam vystaveného tématu, a rovněž na obtížnost kopírování exponátu. Vystavovatelé by se měli ujistit, že je jejich exponát kompaktní a neměli by kombinovat témata, která spolu převážně nesouvisí; takové exponáty pravděpodobně přijdou o body v rámci kritéria zpracování a významu.
- 5.1.3 Význam exponátu se posuzuje ve vztahu k obecné poštovní historii země, oblasti či vystaveného tématu a k filatelii obecně, případně k významu pro historii, lidstvo či geografickou oblast v případě podtřídy 2C. Na prostoru, který mají vystavovatelé k dispozici, je obvykle jednodušší odpovídajícím a úplným způsobem zpracovat nevýznamná témata než ta významná.
- 5.1.4 Například poštovní historie hlavního města může být obecně významnější než poštovní historie provinčního města nebo venkovské oblasti. Studium poštovních tarifů zaměřené na poštovní dohody mezi dvěma či více státy bude obecně významnější než národní tarify v rámci jednoho státu za stejné časové období. Exponát (například zaměřený na poštovní tarify), který pokrývá období před zavedením lepicích poštovních známek i období po jejich zavedení, avšak zapomene zmínit první emise poštovních známek, získá nevyhnutelně horší hodnocení v rámci kritérií významu a vzácnosti. Totéž platí i pro exponáty ze všech období, v nichž jsou vynechány ty nejnáročnější části.
- 5.1.5 Jurymani by měli rovněž posoudit, zda je vystavený materiál relevantní ve vztahu k rozsahu exponátu. Až na vzácné výjimky nejsou relevantní nepoužité známky a nepoužité celiny a jejich případné zařazení do exponátu musí být odůvodněné. Mapy, oznámení atd., použité pouze v případě, že jsou relevantní ve vztahu k rozvoji a dokumentaci exponátu, je třeba omezit v počtu; jurymani by měli v zásadě hodnotit pouze vystavený filatelistický materiál (články 3.1-3.2 řádu GREV). Jurymani zhodnotí relevanci, vyváženost a význam nefilatelistického materiálu uvedeného v historických, sociálních a speciálních studiích.

5.2 Filatelistické a související znalosti, osobní studium a výzkum

- 5.2.1 Za kritérium „filatelistické a související znalosti, osobní studium a výzkum“ lze udělit celkem 35 bodů.
- 5.2.2 Filatelistické a související znalosti prokazují položky vybrané k vystavení a související komentáře. Osobní studium prokazuje řádná analýza položek vybraných k vystavení. V případě exponátů, u kterých zjevně proběhl rozsáhlý skutečný výzkum (prezentace nových skutečností týkajících se vybraného tématu), může být velká část celkových bodů udělena právě za tento výzkum. V případech, kdy bylo téma ve významné míře zkoumáno již dříve, by měl být oceněn především exponát předvádějící nový výzkum a výsledky. V rámci tohoto kritéria by však mělo být zvaženo i studium a správná interpretace znalostí, které jsou již k dispozici.
- 5.2.3 Řádné zhodnocení filatelistických a souvisejících znalostí, osobního studia a výzkumu bude vycházet z relevantního popisu jednotlivých vystavených filatelistických předmětů. Jurymani i vystavovatelé by měli mít na paměti, že poskytnuté informace nesmí zastínit vystavený

filatelistický materiál. Dobře promyšlený plán (viz článek 4 – Úvodní plán) pomůže vyhnout se jinak zdoluhavým popisům v pozdějších fázích exponátu.

- 5.2.4 Pokud jde o exponáty z podtřídy historických, sociálních a speciálních studií, budou při hodnocení všech aspektů tohoto kritéria posuzovány související historické a obecné nefilatelistické znalosti.

5.3 Stav a vzácnost

- 5.3.1 Za kritérium „stav a vzácnost“ lze udělit celkem 30 bodů. Maximálně 20 bodů by mělo být přiděleno kritériu vzácnosti a významu vystavených položek, maximálně 10 bodů pak kritériu stavu vystavených položek.
- 5.3.2 Vzácnost přímo souvisí s vystavenými filatelistickými položkami, s relativním nedostatkem materiálu vystaveného typu a především s filatelistickou vzácností (ne však s hodnotou) a s významem celého exponátu a jeho tématu. Například poštovní razítka malého města vystavené v jediném známém příkladu, avšak standardního typu používaného po celé zemi, může mít menší význam než zvláštní typ razítka používaný pouze v dotyčném městě.
- 5.3.3 Vzhledem k tomu, že stav položek se může u materiálu z třídy poštovní historie případ od případu značně lišit, jurymani by měli mít na paměti kvalitu, která je k mání. Obecně lze říci, že je třeba ocenit dobrý stav, čisté, čitelné otisky poštovních razítek a dalšího poštovního značení, jakož i obecný vzhled předmětů, zatímco za nízkou kvalitu by se měly provádět bodové srážky. Je-li to možné, obálky a další předměty opatřené poštovními známkami by měly obsahovat známky v dobrém stavu. Například v případě exponátu vystavujícího obálky zachráněné z lodního či leteckého neštěstí, i když bude stav obálek špatný, poštovní značení, jímž byly opatřeny zachráněné položky, by mělo být co nejzřetelnější.

5.4 Prezentace

- 5.4.1 Za kritérium „prezentace“ lze udělit až 5 bodů. Toto kritérium by mělo doplňovat kritérium zpracování exponátu se zaměřením na obecné rozvržení a srozumitelnost exponátu. Jurymani by měli hodnotit úsilí vložené do prezentace z hlediska toho, jak usnadňuje pochopení a zvyšuje atraktivitu exponátu pro jurymany a diváky.
- 5.4.2 Ilustrace příslušných otisků poštovních razítek jsou potřebné pouze v případě, že originály nejsou pro prohlížející osoby dostatečně zřetelné. Pokud je žádoucí doložit významná poštovní značení na zadní straně obálky, lze tato značení buď nakreslit, nebo doložit prostřednictvím reprodukce, například fotografie či fotokopie, a to za předpokladu, že prohlížejícím osobám bude zjevně jasné, že jde o reprodukci. Barevné fotografie či reprodukce by měly mít oproti originálu alespoň o 25 % jiný rozměr. Povoleny jsou reprodukce jednoho znehodnocovacího razítka nebo části obálky v plné velikosti. Veškerý materiál, ať se jedná o materiál přímo nesouvisející s poštovní historií nebo nefilatelistický materiál, by měl být pokud možno originální.

6. Závěr

- 6.1 Tyto pokyny nepřinášejí odpověď na každou otázku, kterou by mohl vystavovatel nebo juryman vznést. Každý exponát musí být zhodnocen individuálně.
- 6.2 V případě nesrovnalostí v textu plynoucích z překladu má přednost text v anglickém jazyce.